నేను దెయ్యాన్నయ్యాను

కన్నడమూలం: శ్రీ ఉప్పాడి
తెలుగు: యన్.యస్.రావు

బెంగుళూరులో జరిగిన ఒక కాన్ఫరెన్స్‌లో పాల్గొనుటకు వెళ్ళిన మేము, బెంగుళూరుకు తిరిగి వచ్చేటప్పుడు ఘోరమైన ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నాము. బస్సు, లోయలో పదిహేను అడుగులలోతైన కనుమలోపడి నుజ్జు నుజ్జయిపోయింది. నా తల, బస్సులో ఏ భాగానికో గట్టిగా తగిలి, కన్నులు చీకట్లు కమ్మినై. చీకటి! జగమంతా ఒట్టి చీకటి.

మరుక్షణమే స్పృహవచ్చి బయటకువచ్చి నిలబడ్డాను. చాలామంది చచ్చిపోయారు. ఎక్కడో ఆరేడుమంది మాత్రం, ఆకారం పోగొట్టుకుని, ఆ బస్సులోనుండి ప్రాకుతూ, బయటకు రావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అంతలో నా స్నేహితులొకరు – నారాయణరావు, నా దగ్గరకువచ్చి నిలబడ్డారు. ఆయన నాకు పరిచయమైనది బెంగుళూరులోనే. కేవలం మూడు రోజుల్లోనే మేము స్నేహితులమయ్యాము ఇంక ఇద్దరు అటువంటి స్నేహితులే అక్కడకు వచ్చి చేరారు

"ఇదేమిటి! మహానుభావా! మన మిప్పుడు ఏమయ్యాము!" అంటూ ప్రశ్నించారొకరు.

నారాయణరావుగారు తనను తానే చూచుకున్నాడు. బస్సుదగ్గరకుపోయి, లోపలకు తొంగిచూచి తిరిగివచ్చి చెప్పారు.

"మన మందరమూ, చచ్చి దెయ్యాల మయ్యాము." మాకందరకూ ఆశ్చర్య మైంది

"అవును, మనమందరమూ దెయ్యాల మయ్యాము. మన శరీరాలు బస్సులోనే నిశ్చేష్టితాలై పడివున్నాయి. మనము బయట నిలబడ్డాము. ప్రాణం వున్నవాళ్ళు, మెలికలు తిరిగి పోతున్నారు. అయినా మనకు నొప్పిలేదు. మనం బాధపడటం లేదు."

అయితే మాకందరికీ ఏదో అవ్యక్తమైన బాధ వుండనేవుంది. అది అందరి ముఖాల్లోనూ కనిపిస్తూనేవుంది.

"ముందు మనగతి?" అడిగారొకరు.

"గతేముంది? మంచిదే అయింది. మనకిక బాధ, తాపత్రయం ఏమీ వుండవు." ఇంకొకరన్నారు. ఆయన ధైర్యవంతుడు అనుకున్నాను నేను.

"ఐతే మనమిప్పుడు ఎక్కడికి పోవాలి?" అని అడిగాను.

"నేనుమాత్రం ఇంటికి వెళ్ళాలి. అయితే ముందే చెప్పానుకదా! ఒకసారి మీరు మాయింటికి రావాలి" అన్నారు నారాయణరావు. మేమందరమూ ట్రిపులో వుండగానే ఆయన మమ్మల్ని ఆహ్వానించారు. ఇప్పుడు మళ్ళీ జ్ఞాపకం చేశారు.

ఇప్పుడు మాకెవరికీ వాహనాల అవసరంలేకుండా పోయింది. నారాయణరావు సశ్రమని పైకిఎగిరి మాయమయ్యారు. ఆయన అదృశ్య మయ్యేవరకూ, మేముచూస్తూ నిలబడ్డాము.

"నా ఎనిమిది నెలల పాపకు ఒంట్లో బాగాలేదని టెలిగ్రాం వచ్చింది గదా, ఇప్పుడు ఎలా వున్నదో తెలియదు. నమస్కారం, నేనూ, ఇంటికే వెళ్తాను." అంటూ ఇంకొకరు వెళ్ళిపోయారు.

మాకిక అక్కడేంపని? మేమందరమూ ఎవరికి ఇష్టంవచ్చినట్లు వారు వెళ్ళిపోయాము. ఒకరుమాత్రం ఇంకా ఆబస్సుదగ్గరే తిరుగుతున్నారు. అతనికేమి వ్యామోహమో మరి! మంగుళూరులోనే నున్న అద్దెఇంటికి పోతున్నవాడి నల్లా వెంటనే దారి మార్చాను.

నాకిక అక్కడేంపని? నేను బెంగుళూరుకు పోవడానికి రెండు రోజులముందు బావమరిది మంగుళూరుకు వచ్చాడు. అతను "గదగ్"లో పోస్టుమాష్టరు. ఆయన కొడుకుకు నామకరణం, అన్నప్రాశన మహోత్సవానికి నన్నూ మల్లి ఆహ్వానించడానికి వచ్చాడు. నాకు ఏదో గాదపిచెప్పి, నాభార్యనూ, కొడుకును పంపిస్తాను తరువాత "గదగ్" నుండి నాభార్యను మావూరు పంపిస్తానని చెప్పి, తీసుకొని వెళ్ళాడు. ఇప్పుడు నాభార్య

మావూరిలోవుంది. మాఊరు మంగళూరుకు ఉత్తరంగా 60 మైళ్ళు. నేరుగా అక్కడికి వెళ్ళాను.

మాది పెద్దసంసారం. అమ్మ, నాన్న, అన్న, అత్త, చెల్లెలూ, తమ్ముడూ అందరూ వున్నారు. ఇంటి వరండాలోకివచ్చి నిలబడ్డాను. ఇల్లంతా తిరిగివచ్చినా నా "లీ..." ఎక్కడా కనిపించలేదు. ఆఁ! మర్చిపోయాను. నాభార్యపేరు లీలావతి. ఆమెను నేను ఎప్పుడూ "లీ..." అని పిలుస్తుంటాను.

అంతలో ఇంటి వెనకవైపున బావి దగ్గర, వద్దని ఏడుస్తున్న రెండేళ్ళ కొడుకును, మాయచేసి స్నానం చేయిస్తున్న నాభార్య కనపడింది. అక్కడికి వెళ్ళాను.

"సాయంత్రం నాన్నారు వస్తారు. నిన్ను సినిమాకు తీసుకెళ్తారు." ఎంత ఆశనిండివుంది ఆమె మాటల్లో. పసివాడు కూడ "సినిమా... నాన్నారు... పోదాము..." అంటూ వచ్చీరాని మాటలలో చెప్తున్నాడు.

విన్నాను. నా మనస్సు అంతులేని బాధకు గురైంది. నిజంగా ఆసాయంత్రం నేను సజీవంగా రావలసినది. కాని, దురదృష్టవంతుణ్ణి. శరీర విహీనుడనై ముందేవచ్చాను. ఆక్షణం, ఘోరమైన ఆపదలోమునిగి, అపారమైన మరణ వేదన అనుభవించుచు. ప్రాణంతోవున్న ఆనాలుగైదుమందే అదృష్టవంతులు అనుకున్నాను. నా మూగబాధ ఎవరికీ అర్థంకాదు. భార్య,పిల్లవానిచుట్టూ, మందమైన గాలివలె తిరిగాను. పిల్లవాడు, స్నానం అయిన తరువాత, అన్నంతిని నన్నే తలచుకుంటూ పడుకున్నాడు.

సాయంత్రం మంగళూరు ఆస్పత్రి నుండి టెలిగ్రాం వచ్చింది. టెలిగ్రాం విషయం తెలిసిన మరుక్షణం, ఇల్లు నిశ్శబ్దం అయింది. కొన్ని క్షణాలు రాయి వలె నిలబడ్డ నాభార్య స్పృహ తప్పి పడిపోయింది. అత్తయ్య అక్కడకు పరుగెత్తికెళ్ళింది. అమ్మ ఒకప్రక్క కూలబడిపోయింది. తండ్రి ఏమీ మాట్లాడకుండ మూగవేదన అనుభవిస్తున్నాడు. అన్నయ్య శిలయ్యాడు. కొంచెం సేపటికి నాన్న తేరుకొని, అన్నను పిలిచి, ఏదో చెప్పాడు. అన్నయ్య వంకెకు తగిలించి వున్న చొక్కాలాక్కొని వెళ్ళిపోయాడు. ఈదుస్థితి కలిగించిన దైవాన్ని మూగగానే శపించాను.

రాత్రి చాలా ప్రొద్దుపోయిన తరువాత టాక్సీ ఒకటి వచ్చి ఇంటిముందు ఆగింది. దాంట్లోనుంచి నా శవాన్ని క్రిందకు దించారు. తల ఎముక నుజ్జు, నుజ్జుగా నలిగి, రక్తంతో తడిసి గడ్డకట్టింది. ఎడమకన్ను ఎముక విరిగి లోపలకు త్రోసుకుపోయి, ముఖం గుర్తుపట్టలేనంత వికారంగా వుంది. గొంతు సగం విరిగిపోయింది. కుడిచెయ్యి విరిగి వ్రేలాడుతున్నది. రక్తంలో తడిసిన

శరీరం చూడ్డానికి. నాకే అసహ్యం వేసింది.

దాన్ని చూచిన నా భార్య పరిస్థితి చూచేసరికి, నా గుండె ఆగిపోయింది. కళ్ళు, నీళ్ళతో నిండినై. ఆ సన్నివేశాన్ని చూసే ధైర్యం చాలక, అక్కడ్నుంచి పరిగెత్తాను. "ఎక్కడకు పోవాలి?" కొంచెంసేపు ఆలోచించాను. ఛటుక్కున నారాయణరావు గుర్తొచ్చారు వెంటనే అక్కడకు పరిగెత్తాను అక్కడ ఎంత అవస్థో? నేనూ, ఆతనూ ఒకేవిధమైన దుఃఖజీవులం కనుక అతని స్నేహంతోనన్నా కొంచెం మనశ్శాంతి దొరుకుతుందేమో అని నా అభిప్రాయం.

కాని అక్కడ నేను చూసిన సన్నివేశం పూర్తి విరుద్ధం. నారాయణరావు భార్య దుఃఖం విపరీతంగావుంది. వాళ్ళ 12 సంవత్సరముల పిల్లకు ఆవేశం ఆవహించింది. ఏమేమో మాట్లాడుతున్నది. కొంచెంసేపటికి ఆవేశం తగ్గింది. ఆ పిల్ల శరీరంనుండి నారాయణరావు బయటకు వచ్చారు.

"ఏమిటి? ఈ పని?" అని అడిగాను.

"అంటే, నేను మాట్లాడవద్దా!?. మన మిప్పుడు మాట్లాడాలంటే ఎవరిదన్నా శరీరం కావాలిగదా!" అన్నాడు నారాయణరావు.

అవును. మాకు దేహంలేదు. అందువలన మాట్లాడలేము. పనులు చేయటం మా వల్లకాదు. అయినా, ఏదైనా పనువుంటే దాన్ని ఇవన్నట్టుగానే కబ్జ చేయగలము. నారాయణరావు ఇంట్లో వేరే మగవాళ్ళు లేరు. పిల్లద్వారా ఆయన ఏవేవో చెప్పిస్తుంటారు వాళ్ళందరూ వింటూ, ముందు జరగవలసిన పనులలో నిమగ్నులైనారు. నేనక్కడవున్న పదిహేను రోజులలో, ఎనిమిదిసార్లు ఆ పిల్లకు ఆవేశం వచ్చింది ప్రతిసారి ఆ పిల్ల అపారమైన వేదనను అనుభవించినది నేను గమనించాను. నారాయణరావుకు చెప్పాను.

"పాపం! మీ కుమార్తెగదా, ఆపిల్ల! ఆమె ఆరోగ్య విషయం పట్టించుకోరే, మీరు. వేరే ఎవరూ దొరకలేదా మీకు?"

ఆయన వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు. కొంచెం ఆగి అడిగాడు.

"మీరేమన్నా ఇతరులమీదకు పోవటానికి ప్రయత్నించారా?"

"లేదు.

"అందుకే ఇలా అడుగుతున్నారు."

"ఎందుకు?"

"ఇటువంటి అవకాశం అన్ని సమయాల్లోనూ దొరకదు, అందరిలోనూ దొరకదు సమయంకోసం చూస్తూ కూర్చోడానికి నాకు ఓపిక లేదు."

వారి సమాధానం, నాకు తృప్తిని కలిగించలేదు. ఒకరిని ఆశ్రయిస్తే మనకు కలిగేదేముంటుంది? వారి దగ్గరనుండి

బాబూ! దయచేసి మీరు క్రింద సీటులో
పడుకోండి నేను పైన పడుకుంటాను

వీడ్కోలు తీసుకొని మంగుళూరులోని నా అద్దె ఇంటికి వచ్చాను. ఇంటికి తాళం వేసివుంది. దానివలన నా ప్రవేశానికి ఏమాత్రం అడ్డంకి కాదు. లోనికి ప్రవేశించాను. అక్కడవున్న ప్రతి వస్తువు, నాలోని ఆవేదనను ఎక్కువ చేసినై. భోజనంచేసే పళ్ళెం, వంటసామాన్లు, వ్రాసుకొనే మేజాబల్ల, పెళ్ళైన కొత్తలో తీయించుకున్న ఫొటో .... అయ్యో, లీ...! ఈ స్థితి వస్తుందని కల్లోకూడ అనుకున్నామా? పడకగది. ఇప్పుడు ధూళితో నిండిపోయుంది. ఇక్కడ ఎన్ని రాత్రులు, మనంత సుఖజీవులు ప్రపంచంలోనే వుండరని అనుకున్నాం! ఇప్పుడు మనం దుఃఖ జీవులం. చిర దుఃఖ జీవులం! పగలూ రాత్రి అక్కడే తిరగడం మొదలుపెట్టాను.

ఒకటి రెండు రోజుల్లోనే నా యింట్లో వాళ్ళు, ఇంటి యజమానిని పిల్చుకొని అక్కడకు వచ్చారు. తాళం తీశారు. సామాన్లన్నీ మూటకట్టారు.

"అద్దె బాకీవున్నదా?"

ఇంటి యజమాని మంచివాడు. ఒక నెల బాకీవున్నది. కాని లేదని చెప్పాడు. ఇల్లు ఖాళీఅయింది. రెండు రోజుల్లోనే ఇంట్లోకి క్రొత్తవారు వచ్చారు. భార్య, భర్త ఇద్దరే. చిన్న సంసారం. మేమూ ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు ఇద్దరమేకదా!

భర్త, సన్నగా, పల్లెలాగుంటాడు, భార్య అలంకార ప్రియ. నా "లీ...." జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఆమె ఇంత సోగ్స్ పొందదు పూసుకునేది కాదు. ఎందుకో ఈమెమీద నాకు మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడలేదు. నా "లీ..." పొందుపయోగ్యతలేగా ఈ మెరుపు లేదనిపించింది. వెంటనే నా దౌర్భాగ్యం గుర్తుకువచ్చి నిట్టూర్చాను. సన్నగా, తెల్లగా మెరుపు తీగెలాగ వున్న ఆమె సామానంతటినీ చకచకా సర్దుతూ భర్తతో "ఇవ్వాళ భోజనం హోటలునుండి తీసుకురండి" అంది.

మాటలలో వినయంలేదు. అతను వెళ్ళిపోయాడు. ఆ రోజంతా ఆ యింట్లోనే ఆహ్వానంలేని అతిథిలాగా తిరిగాను. రెండవరోజు సాయంత్రం, ఆ యింటిముందు ఒక కారు వచ్చి నిలిచింది. దాంట్లోనుండి శ్రీమంతు డొకడు దిగాడు. అతనివెంట ఈమె భర్త దిగి, ఇద్దరూ ఇంట్లోకి వచ్చారు. ఇంటావిడ కాఫీతెచ్చిపెట్టి, చిలిపినవ్వు నవ్వి లోపలకు వెళ్ళింది.

"నచ్చిందా?" భర్త మాట.

ఆ ధనికుడు సమాధానం చెప్పకుండానే, పర్సులోనుంచి ఐదు పదిరూపాయల నోట్లు స్టూలుమీదుంచాడు. కారు వెళ్ళిపోయింది. రాత్రి పదిన్నరకు మళ్ళీ తిరిగివచ్చాడు. అప్పుడే యింటావిడ సొగసుగా అలంకరించుకుంది. నా శరీరం పుడికిపోయుంది. నా దేవత నాతో బ్రతికిన ఇల్లు ఇది. ఎటువంటి మృగాలు ఇక్కడకు చేరుకున్నాయి! పడక గదిలోనికి వెళ్ళాను. అక్కడ నీలిదీపం తన వెలుగును చిమ్ముతూంది.

"మంచము". ఔను ఆదేవస్థలంలో. అదేస్థలం. "లీ..." తన సర్వస్వం నాకర్పించింది. దేవత అనుగ్రహించిందే. నేను దాన్ని స్వీకరించాను. ఉభయుల ఆత్మల సమర్పణ భావంతో పరిపూర్ణమైన దాంపత్యం, స్వర్గమైనచోటు అది. అదేస్థలం. మంచం మాత్రం మార్చబడింది.

ఆ మంచంమీద ధనికుడు కూర్చున్నాడు. ఆమె ఇస్తున్న తాంబూలం సేవిస్తున్నాడు. ఏమిచెయ్యాలా యని చేతులు పిసుక్కున్నాను. సాయంత్రం 50 రూపాయలు తీసుకొని, భార్యను ఈతనికి అమ్మిన ఆ వెధవ మొగుడు ఒంటరిగా వరండాలో పడుకున్నాడు.

ఆహా! ముద్దులు! ఇంతకుముందు ఎంతమంది పురుష మృగాల పాలబడిన ఈ చెంపలు, యింకా ఎంతమందికి అందించబడతాయో! ధనికునిది మోటు శరీరం. ఆమెది నునుపైన శరీరం. రెండు శరీరాల్లోనూ ఉంది రక్తమాంసాలే. ఇద్దరికీ బస్సు ఘోర ప్రమాదం సంభవిస్తే ... ఎముకలన్నీ విరిగిపోయి నట్లయితే ... లేకపోతే, ఆ ఆడదాని శరీర మాంసమంతా కుళ్ళిపోయి, చీము

రుతూవుంటే అట్లన్నాయి అయితే, ఈ పవిత్ర స్థానానికి మాలిన్యం అంటకుండా ఉంటుంది.

నేనూ ముందుకు వెళ్ళాను. ఆమె [illegible] పరుపుమీద తన [illegible] వంపల నుంచి, పసు [illegible] ధనికుడు. నా గాలవంటి చేతితో [illegible] తని ముఖం [illegible] గట్టిగా పట్టుకున్నాను.

పాపం! పరిపిలా తన్నుకున్నది ప్రాణం ఆమెమీద ఆరాగే వేశాను. ఆమె నగ్నశరీరం చెమట్లు కారి, గజ గజ వణికింది. రెండు క్షణాలు విశ్రాంతి. ఇద్దరూ గాభరాపడి లేచారు. ఏమైందో ఇద్దరికీ తెలియదు. ఊపిరాడనట్లుయుంది. శరీరమంతా చెమటలు పోసినై.

టీపాయ్ మీదున్న పాలగ్లాసు ఎత్తి కొడుతూ శబ్దం చేయటం మొదలు పెట్టాను. మళ్ళీ యిద్దరూ గాభరాచెందారు. గ్లాసు ఉన్న చోటనే వుంది. శబ్దం మాత్రం వినబడుతూవుంది. ఆమె మూర్ఛపోయింది. అతను తలుపులు తీసి బయటకు పరిగెత్తాడు. అప్పట్నుంచి అది దెయ్యాల కొంప అయింది. ఎవరన్నా "గిరాకీ"లు వచ్చినప్పుడు మాత్రం నా ఆట చూపిస్తున్నాను. నాకు మాత్రం అది ఆట, తమాషా. అయితే పాపం ఆ దంపతులకు, ముఖ్యంగా ఆ ధైర్యంలేని మొగుడుకు ప్రాణసంకటం అయింది. ఇంటి యజమానికి చెప్పి, భూతవైద్యుణ్ణి తీసుకొనివచ్చి, తతంగాలు జరిపారు. కాని, అవి నామీద ఎటువంటి పరిణామాన్ని కలిగించలేక పోయినై. ఆ దంపతులు ఆ యింటినే విడిచి వెళ్ళిపోయారు.

కొన్ని రోజులు ఆదే ఖాళీయింటిలో తిరిగి, విసుగుపుట్టింది. తిరిగి మా వూరికి వచ్చాను. అప్పటికైనా, నా భార్య దుఃఖాన్ని మరచిపోయిందేమోనని భావించాను. నా భావన నిజంకాదు. ఆమె చిక్కి, శల్యమైపోయింది. ఓదార్చటానికి కూడా నేనిప్పుడు అశక్తుడను. నారాయణరావు చేసిన వుపాయాన్ని అనుసరించడం నా కిష్టంలేదు. కొంతకాలం యిలా నిరాశతోనే జరిగిపోయింది. ఉన్నదాంట్లోనే కొంచెం తృప్తి ఏమంటే భార్య, పిల్లల దగ్గరేవుండి తిరగటం. వాళ్ళు నన్ను తలుచుకున్నప్పుడల్లా నాకు దుఃఖం ఆగేదికాదు.

ఒకసారి మా దూరపు బంధు వొకాయన మా యింటికి వచ్చారు. మా వూరికి సమీపంలోనే కొంత పొలాన్ని కొనే నిమిత్తం ఆయన వచ్చాడు. చావిట్లో చేతిసంచిని పెట్టి కూర్చుని మాట్లాడుతున్నారు. స్నానానికి పోయే ముందు బట్టలు విడవడానికి మేడ మీదకు వచ్చాడు. జేబులో వున్న యాభై నూరు రూపాయల నోట్లను చేతిగుడ్డలో చుట్టి, మేడ వరండా ఖాళీ గుంజమీద పెట్టి, స్నానానికి వెళ్ళాడు. మధ్యాహ్నం భోంచేసి, కొంచెం సేపు నిద్రపోయాడు. సాయంత్రం వెళ్ళేటప్పుడు, తన చేతిసంచిలో డబ్బుకోసం వెదికాడు. సంచి తిరగేసి చూశాడు; డబ్బులేదు. వాళ్ళు చెమట్లుపోసినై. ఎక్కడెక్కడ వెతికినా డబ్బు కనపడలేదు. చివరకు డబ్బుపోయిన సంగతి అందరికీ చెప్పాడు.

"చేతిసంచిలో పెట్టి, స్నానం చేయటానికి వెళ్ళాను. ఇప్పుడు చూస్తే లేదు."

అందరికీ గాభరా; నాకు నవ్వు. కాదు, ఎక్కడ పెట్టానా అనే జ్ఞాపకం వుండొద్దూ మనిషికి?! అందరూ వెతకడం మొదలుపెట్టారు. ఎవ్వరికీ చిక్కలేదు. చివరికి ఆయనకు, మా యింటి లోనివారిమీద అనుమానం కావచ్చు.

"ఒకటీ, రెండు కాదు. ఐదువేలు! బయటకుఎక్కడికి పోయివుంటయ్?..." ఇంకా ఏమో చెప్పబోతున్నాడు.

ఇంకా సతాయించటం వుచితంగాదని తలచాను కాని, డబ్బు ఫలానాచోట వుందని ఎలాతెల్పటం? ఆ క్షణంలో ఒక వుపాయంతోచింది. మేడ మెట్ల దగ్గర నేలమీద కర్రతోకొట్టినట్లు శబ్దం చేశాను. అందరూ ఏమిటాఅని చూడ్డానికి అక్కడకు వచ్చారు అక్కడ్నించి ఆశబ్దం మెల్లెక్కుకుంటూ పైకివెళ్ళింది. అందరూ అనుసరించివచ్చారు. నోట్లకట్ట వున్న స్థంభాన్నికొట్టి, శబ్దం చేశాను. అప్పుడు ఆకట్ట అందరికీ కనపడింది. అందరికి ఆశ్చర్యం అయింది. ఇది ఎటువంటిశక్తి అనేది ఎవ్వరికి అర్థం గాలేదు. అయినా అనుమానం వచ్చి యుండవచ్చు. నేను ఆయింట్లో తిరుగు తున్నాను అనేదానికి యిప్పుడు మొట్ట మొదటిగుర్తు చూపించవలసి వచ్చింది.

ఒకరోజు ఒకపుస్తకం నాకు కన బడింది. అప్పుడు నా ఆనందానికి అంతు లేదు. "విద్యార్థుల విజ్ఞానమంజరి" అది. దాంట్లో టెలిగ్రాఫ్ తంతి గురించి పాఠము, మోర్సన్ తంతి సంకేతముల పట్టీవున్నవి. నేను చూచినప్పుడు, ఆపేజీయేతెరుచుకొనివుంది. నేనుమిక్కిలి ఆసక్తితో దానిని అభ్యాసంచేసి, కొద్ది రోజులలోనే "కట్ _ కడా" శబ్దంచేస్తూ నాకు నేనే మాట్లాడుకోవడం మొదలు పెట్టాను. అయితే దీన్నిఅర్థం చేసుకొనే వారు మాయింట్లో ఎవరూలేరు. నా మూగబాధ, మూగబాధగానే మిగిలి పోయింది. అయినా ఒకసారి నాఆశ నెరవేరేరోజు వచ్చింది.

ఆరోజు, నా బావమరిది "గదగ్" నుండి మాయింటికి వచ్చాడు. ఎందుకో, ఒకనెల సెలవుపెట్టాడట. చెల్లెల్ని చూసి పోవడానికి వచ్చాడు. నాభార్య తన అన్ననుచూసి, తన దౌర్భాగ్యాన్ని చెప్పుకొని, కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది. అక్కడ వాళ్ళిద్దరూ తప్ప ఎవ్వరూలేరు. దగ్గరలో ఒక కట్టెపుల్ల పడివుంది.

"కట్, కట్, కట్, కట్, కడా _ కట్, కట్, కట్, కట్, కడా _" ఆపుల్ల సహాయంతో "శ్రీధర్" అని సంకేత ములతోనే పిలిచాను. మొదట వాళ్ళు గమ నించలేదు. అయితే మళ్ళీమళ్ళీ పిలిచే సరికి తిరిగిచూశారు. పుల్ల శబ్దంలో, తన పేరులోని సంకేత శబ్దాల్ని విని, ఆశ్చర్య పోయి చెల్లెలివంక చూశాడు. ఆమెకేమి తెలుసు? మళ్ళీ, సంకేతాలతో నేనే పిలిచాను.

"బావా! గాభరాపడవద్దు. నావల్ల ఎవరికీ ఏ అపాయంరాదు. ఇప్పుడు మీనుండి ఒక వుపకారం కావలసివుంది."

"ఏమిటది?" సంకేతాలతోనే జవాబు చెప్పాడు.

"మీ చెల్లెలికి ఈ సంకేతాల పరిచయం

చేసిపెట్టండి. వాటిని అభ్యాసం చేయమని చెప్పండి."

"ఎందుకు ?"

"ఆమె బాధాపూరితమైన హృదయం, నాతో మాట్లాడి అయినా కొంచెం శాంతిం చనీ. నాయటువంటి నిర్భాగ్యునికికూడ దీనినుండి కొంచెం మనశ్శాంతి దొరుకు తుంది."

ఈ మూగ సంభాషణలను, నా భార్య ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నది.

"ఆమెకు విషయాన్ని విదానంగా తెలియజేయండి. ఈ విషయం ఆమెకు మాత్రమే తెలియనివ్వండి. వేరే ఎవ్వ రికీ ఈ ప్రసంగం వద్దు."

బావ, ఆరోజునే చెల్లెలికి అంతా చెప్పాడు. ఆమెకు ఒకప్రక్క దుఃఖమూ, ఇంకొకప్రక్క నాతో మాట్లాడేయోగం దొరికిందిగదాయని సంతోషం. అత్యా సక్తితో సంకేతాక్షరాల పరిచయంలో కృతార్థురాలైంది. ఒకరోజు రాత్రి ఆమె పడుకున్న చోటునుంచి, "కట్-కడా" శబ్దం వినబడింది. అక్కడకు పరిగెత్తాను. నాకూ ఆశ్చర్యమైంది. ఆమె శబ్దం చేస్తున్నది.

"కట్-కడా, కట్-కట్-కడా-కట్, కడా-కడా, కట్-కడా."

ఆహా ! ఇన్ని రోజుల తరువాత ఇప్పుడు ఈ శబ్దం. "రాజా !" ఆ మోటు సంకేతాల్లో దాగివున్న ఈ శబ్దం, ఆ క్షణంలో, అనంతవిశ్వంలో, అతి మధు రంగా కనపడింది. ఉత్సాహంతో నే జవాబు చెప్పాను.

"కట్, కడా, కట్-కట్, కడా-కడా, కట్, కడా-కట్ కట్."

అప్పట్నుంచి మా సంభాషణ ప్రారంభమైంది. మా జీవితాలకూ, ఒక అర్థం కనపడింది. ఎన్నెన్నో మాటలు. అప్పుడప్పుడు దుఃఖం. నానుండి సముదా యింపు మాటలు. పిల్లవాని భవిష్యత్ జీవితచింతనం.

కొన్ని సంవత్సరాలే గడచియుండ వచ్చు. ఈ అవధిలో-నేను యిష్టపడితే, ఇతరులను ఆవహించుకొనే అవకాశం చాలసార్లు నాకు కలిసివచ్చింది. అయితే నేనా విధంగా ప్రవర్తించలేదు. కాని, కొన్నిసార్లు ఆకస్మాత్తుగా, కొన్ని అలౌ కిక సంఘటనలకు అవకాశమిచ్చాను.

ఒకరాత్రి రెండుగంటల సమయంలో వంటగది పొయ్యిలోని నిప్పు కట్టెల దొంతరవైపు వ్యాపిస్తూ వస్తూంది. అందరూ నిద్రపోతున్నారు. "లీ..." అని సంకేతాలమూలంగా ఆమె చెవివద్ద పిలిచాను. ఆమెకు మెలకువ వచ్చింది. విషయం చెప్పాను. తలుపులు తెరుచు కొని బయటకువచ్చింది. అంతలో అంద రికీ మెలకువ వచ్చింది. అప్పుడే ఎండిన కట్టెలరాశికి నిప్పు అంటుకుంటూవుంది. అందరూ కలసి దాన్ని ఆర్పివేశారు. "లీలావతి లేచిరాకపోతే, ఇల్లు కాలిపో

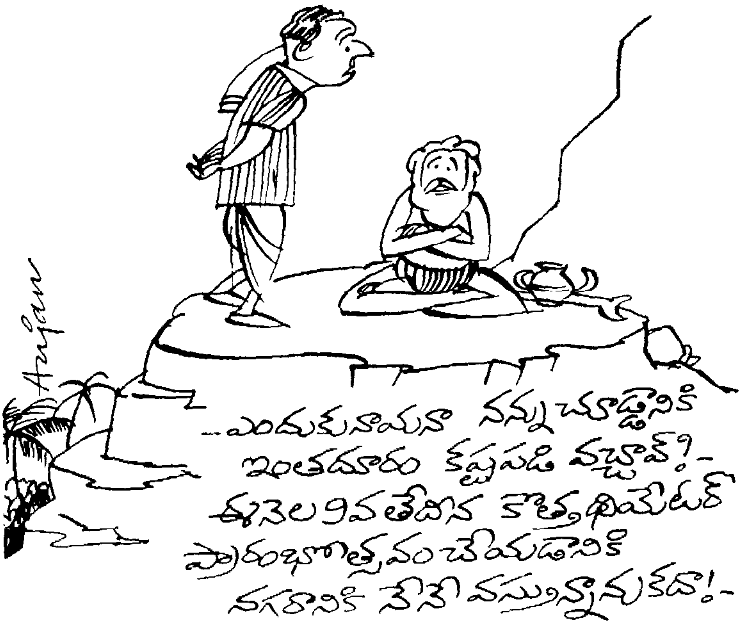

యేది" అని మా అమ్మ అంది. ఇంకో పారి పక్కింటి పిల్లవాడు బావిలోపడిన విషయాన్ని "లీ..." ద్వారా తెలిపాను. ఇటువంటి సంఘటనలవలన అందరూ, నా భార్యలో ఏదో విశేషమైన శక్తి వుందని భావించడం మొదలు పెట్టారు.

ఒక రోజు, ఒక దొంగ, కిటికీ చువ్వల్ని వంచి, ఇంట్లోకి దూరాడు. అందరూ నిద్రపోతున్నారు. నేను గమనించిన వెంటనే నాభార్యదగ్గరకు పరిగెత్తి, "లీ" అని పిలిచాను. ఆమెనులేపి, చెప్పాను. ఆమెలేచి, ఇంట్లోవారి నందరినీ లేపే లోపల దొంగ, బంగారునగలను దోచు కొని, పారిపోయాడు. నేను వాడివెంట పడ్డాను. స్మశానం ఆవరణలో పారిపోవ టప్పుడు చెట్టుకొమ్మను వూపాను వాడికెదురుగా భయంకరమైన ఆకారం ఒకటి నిలిచినట్లు భ్రమింపజేసి బెదిరిం చాను. అతడు నగలను అక్కడే పారే వేసి పారిపోయాడు. నేను నేరుగా ఇంటికి వచ్చాను.

ఇంటిదగ్గర గోలగావున్నది. నగలే గాక ఇంకా ఏవో పోయినైయని వెదుకు తున్నారు. చుట్టుప్రక్కల ఇళ్ళ వాళ్ళం దరూ చేరారు. కొంతమంది, నాభార్యలో విశేషశక్తివుందని నమ్మినవారు ఆమెను చుట్టుముట్టి ఏమో అడుతుగున్నారు. నేను దగ్గరకుపోయి, అక్కడే వున్న ఒక

గ్లాసుసహాయంతో కట్ - కడా" సంకేతాలతో పిలిచాను. "లీ" నా పిలుపును గమనించి దగ్గరకువచ్చింది.

"చెప్పు. దొంగ, స్మశాన ఆవరణపు దారిలో నగలను పడవేసి పారిపోయాడు. ఆ రావిచెట్టుకు 4 గజాల దూరంలో దక్షిణంగా అవి పడిఉన్నై. వాళ్ళందరకూ తెలియజెప్పు."

ఆమెచెప్పింది. లైటు తీసుకువెళ్ళి, నగలు తీసుకువచ్చారు. ఈ సంఘటనతో యింట్లో వారందరికీ ఆశ్చర్యం హద్దు మీరింది. అదీగాక, యింతకుముందే "లీ" చేసిన విచిత్ర సంకేతాలను అందరూ విచారించారు. చివరకు చెప్ప వలసివచ్చింది. అయితే దాని పరిణామం మాత్రం హితమైనదికాదు. ఇంట్లోవారందరూ కలసి, నాకు విముక్తి కలిగించి, మోక్షమార్గాన్ని కలిగించాలని సంకల్పించారు. ఆరోజురాత్రి ఈ సంగతిని "లీ" ఏడుస్తూ చెప్పింది.

"ఉపకారం చేసినదానికి ఫలం ఇది. నాఅదృష్టంమీద నేనే పెద్దరాయిని పడ వేసుకున్నాను" అంటూ ఏడ్చింది.

"ఏడ్వవద్దు లీ వారు నా మంచికే చేస్తున్నారు. నేను ఇట్లాఖంతే వారికి లాభమే అవుతుందికదా. అయినా ఎందుకు ఈఏర్పాటుచేస్తున్నారు అనే విషయాన్ని ఆలోచించమూడు."

"నాగతి?"

"నీవే ఆలోచించు. ఆలోచించిచెప్పు. నన్ను విడిచి వుండటం నీవల్లకాదు అనేటట్లయితే వాళ్ళు చేసే ఏకర్మకుకూడ చిక్కకుండ వుండగలను."

"అలాగే చెయ్యండి. నేను చచ్చే వరకూ మిమ్మల్ని విడిచిపెట్టలేను?"

"పిచ్చిపిల్లా! అది నీకు సాధ్యమా? ఒకవేళ నేనే వెళ్ళిపోతే?"

"నేనూవస్తాను."

"ఎలావస్తావు?"

"విషంత్రాగి."

అదిరిపడ్డాను. చటుక్కున లేచి కూర్చున్నాను. చీకటి! నేను పక్కమీదే కూర్చున్నాను. వెంటనే లేచి దీపంవేశాను. తెల్లవారుఝామున నాలుగున్నర గంటలైంది. నావొళ్ళు, చేతులు ముట్టుకుని చూసుకున్నాను. చుట్టూ చూశాను. అదేయిల్లు. మంగుళూరులోని అద్దెఇల్లు. పక్కలో చూశాను ఏగొడవాలేకుండ నిశ్చింతగా పడుకొని నిద్రపోతున్నది నాభార్య. మధ్య రెండుసంవత్సరాల ముద్దులొలికే కొడుకు నిద్రలోనే ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటున్నాడు.

దీపం ఆర్పివేసి పక్కలో కూర్చున్నాను. మళ్ళీ నిద్రరాలేదు.